

СРПСКА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА,
грађа 1901—1905, Полит, 1966, стр. 692

Институт за историју радничког покрета Србије својим перспективним планом предвидео је да поред монографија, издаје и изворе за овај проблем. Пошто је већ у неколико књига издао грађу за синдикални покрет, ово је у ствари наставак започете делатности.

Прва књига обухвата грађу за историју радничког покрета Србије од 1901. до 1905. и садржи углавном материјале са партијских конгреса и низ чланака из *Радничких новина*, који говоре о разноврсној делатности Социјалдемократске партије у овом периоду. Посебна вриједност ове књиге је у томе што први пут објављује оригиналне записнике са сједница партијске управе.

Период 1903—1905. је вријеме организационог учвршћивања ове партије, вријеме првих потреса и унутрашњих сукоба. Све те прве кризе покрет је убрзо могао да преброди захваљујући марксистичким схватањима нове генерације социјалиста, као што су били Драговић и Туцовић. Побједа тих схватања над погледима малогађанских реформиста Косте Јовановића и Скерлића, касније синдикалисте Милорада Поповића, усмјерила је даљи развитак покрета, мада су се спорна теоретска питања и касније постављала; и то у домену односа Партија — синдикати и Партија — село. Стога није случајно што се Туцовић бавио овим проблемима у току своје политичке делатности.

Даља карактеристика овог периода је организовање радничке

класе. Основну сметњу изградњи покрета чинила је политичка, економска и културна заосталост радника. О свим тим проблемима говоре материјали ове књиге.

Избор грађе, објашњена и регистре израдила је Љубица Шћекић, сарадник Института. Књига је изванредно технички опремљена и илустрована фотографијама радничких вођа тога времена и факсимилима докумената.

Два питања су у овој књизи за дискусију. Прво, да ли је зборник требало почети са 1901. годином и да ли се Београдско радничко друштво из 1901. може сматрати као зачетак Партије. Друго, иако је у предговору наглашено да подаци из едиције „Синдикални покрет у Србији“ и у овој књизи представљају основну грађу за историју српског радничког покрета, чиме се покушало оправдати примјењивање једног ширег критеријума при избору грађе, сматрамо да је требало примјенити оштрији критеријум при одабирању докумената — на примјер, елиминисати поздравне телеграме и друге небитне појединости, а оставити само оно што је представљало срж покрета.

Ова књига извора, и поред поменутих недостатака, представља знатну олакшицу свим оним који се баве изучавањем историје српског радничког покрета, а и онима који се интересују за раздобиље српске социјалдемократије.

В. Глишић

Ство Игњић, Милојко П. Ђоковић и Венцеслав Глишић:
„РАДНИЧКИ ПОКРЕТ УЖИЧКОГ КРАЈА ОД ПРВИХ ЗАЧЕТАКА
ДО 1941“, „Рад“, Београд, 1965, страна 343

Издавачко предузеће „Рад“ из Београда издало је крајем прошле године монографију „Раднички покрет ужичког краја од првих зачетака до 1941“. Монографија је резултат дужег рада тро-

јице аутора и представља допринос научном освјетљавању настанка и развитака радничког покрета и социјалистичке мисли у Србији. Књига пружа cjеловит приказ радничког покрета Ужица